

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

ŠPECIÁLNE DRUHY ÚVEROV PRE FARMÁROV A ICH
VÝVOJ NA SLOVENSKU

BAKALÁRSKA PRÁCA

Študijný program:	Ekonomika podniku
Pracovisko (katedra/ústav):	Katedra financií
Vedúci bakalárskej práce:	Ing. Zuzana Čierna, PhD.

Nitra 2010

MIROSLAV MIZERÁK

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, a že som uviedol všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním bakalárskej práce.

Nitra

.....

podpis autora BP

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani Ing. Zuzane Čiernej, PhD. za pomoc, odborné vedenie a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Nitra

.....

Miroslav Mizerák

ABSTRAKT

Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie priniesol priaznivé zmeny v oblasti financovania poľnohospodárskych subjektov. Oproti situácii po roku 1989, kedy sa podniky v agroodvetví dostali do problémov, ktoré vyplývali hlavne zo špecifik tohto druhu podnikania dnešná situácia na komerčnom trhu s úverovými produktmi ponúka široké portfólio riešení hlavne s využitím predfinancovania priamych platieb z prostriedkov Európskej únie. Na tento fakt nadväzuje primárny cieľ práce, ktorý je zameraný na komparáciu ponuky poľnohospodárskych úverov dvoch komerčných bánk. Tomuto cieľu sú podriadené aj najdôležitejšie metódy, medzi ktoré môžeme zaradiť komparáciu, analýzu a metódu riadeného rozhovoru. Prostredníctvom týchto metód je definovaných niekoľko oblastí, v ktorých analyzované banky majú rezervy, ale súhrnne je možné tvrdiť, že sa kvalitou spracovania ponuky úverov zameraných na farmárov približujú štandardu ostatných európskych krajín.

Kľúčové slová :

- Poľnohospodárstvo
- Diskontná sadzba
- Úver
- Priame platby
- Bankové portfólio

ABSTRACT

The accession of Slovak republic into the European union brought positive changes in financing of agricultural subjects. Opposite of the situation after the year 1989, when the bussiness in agronomy got in troubles, which resulted mainly from specific of this kind of enterprising , todays situation on commercial market of credit products offers wide portfolio of solutions, especially by using direct payments from European funds. Primary aim of this analyse join this fact, which is oriented on comparison offers of agronomy loans offered by two commercial banks. Main methods are subjected to this target. These methods are comparison, analyse and method of controlled discussion. Number of areas are defined by this method, in which analysed banks have some limitations. As a result we can claim, that quality of loan possibilities oriented on farmers is closely to standard of another european countries.

Key words :

- Agriculture
- Discount rate
- Loan
- Direct payments
- Bank portfolio

OBSAH

Úvod	1
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	2
1.1 Úver a jeho podstata.....	2
1.2 Právna úprava pojmu úver.....	6
1.3 Úver a jeho pozitíva a negatíva.....	7
1.4 Úverovanie v poľnohospodárstve.....	9
2 Cieľ práce	12
3 Metodika práce	13
4 Vlastná práca	14
4.1 Vývojové tendencie úverovania rezortu poľnohospodárstva v rokoch 1989-2004.....	14
4.2 Vývojové tendencie úverovania rezortu poľnohospodárstva po vstupe SR do Európskej únie.....	18
4.3 UniCredit Bank, a.s.....	20
4.3.1 Základné údaje o banke.....	20
4.3.2 Profil banky.....	20
4.3.3 Vývoj úverových aktivít banky v období rokov 2005-2009.....	21
4.3.4 Špeciálne úverové produkty banky určené pre klientov zo sektoru poľnohospodárstva.....	22
4.3.5 Poplatky súvisiace s poskytnutím úverových produktov.....	24
4.4 Slovenská sporiteľňa, a.s.....	26
4.4.1 Základné údaje o banke.....	26
4.4.2 Profil banky.....	26
4.4.3 Úverové aktivity banky v období rokov 2005 – 2009.....	27
4.4.4 Špeciálne úverové produkty banky určené pre klientov zo sektoru poľnohospodárstva.....	28
4.4.5 Poplatky súvisiace s poskytnutím úverových produktov.....	30
4.5 Komparácia jednotlivých úverových produktov.....	31
5 Záver	33
6 Použitá literatúra	34

ÚVOD

Nové ekonomické prostredie, ktoré sa transformovalo po roku 1989 prinieslo so sebou celý rad zmien na podporu zavedenia trhových podmienok. Do tohto obdobia bolo poľnohospodárstvo pod vplyvom agrárnej politiky, ktorej hlavný pilier tvorila koncepcia lacných potravín s vysokou mierou štátnej podpory.

Prechod na trhovú ekonomiku a s ňou spojená liberalizácia cien a transformácia družstiev a ostatných štátnych podnikov si vyžiadala zmenu v stratégii zabezpečovania rozvoja týchto podnikov a ich samofinancovania. Vzhľadom na nedostatok vlastných zdrojov vyplývajúci hlavne zo sezónneho charakteru poľnohospodárstva sa agrosubyekty dostali do finančných problémov. Táto skutočnosť ich viedla hľadať alternatívne zdroje financovania predovšetkým vo forme bankových úverov. Získať takýto úver od komerčnej banky nebolo v minulosti jednoduchou a hlavne lacnou záležitosťou. Zvýšená opatrnosť bánk pramenila v nedôvere k poľnohospodárskym subjektom na základe zhoršujúcej sa bonity a nedostatočných foriem zabezpečenia.

Posun vpred nastal po vstupe Slovenska do Európskej únie, keď poľnohospodári začali čerpať prostriedky z priamych platieb a na tento vývoj reagovali aj komerčné banky. Uvedomili si, že aj tento sektor môže byť pre ne výnosnou oblasťou podnikania a tomu prispôbili ponuku špeciálnych úverových produktov. Postupne sa na trhu s týmito produktmi a službami vytvorila silná konkurencia, ktorej výsledkom je neustále inovovanie a vylepšovanie podmienok, za ktorých môžu podnikatelia z oblasti agrosektora získať finančné prostriedky od týchto bánk. Ide hlavne o konkurenciu v oblasti spracovateľských poplatkov, úrokových sadzieb, foriem zabezpečenia a doby vybavenia podkladov pre úver. Súčasná ponuka bánk v oblasti financovania poľnohospodárstva sa v značnej miere priblížila európskym štandardom a potenciálni klienti majú možnosť pokryť svoje potreby v širokom spektre produktov. Dôležité už len ostáva prispôbiť výber príslušného úveru charakteru jeho použitia.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

1.1 Úver a jeho podstata

ÁRENDÁŠ, M. - LÖRINCOVÁ, E. - ZENTKOVÁ, I. (1997) konštatujú, že banka je špecifická organizácia, ktorá vznikla v procese del'by práce a rozvoja trhového hospodárstva a svojou činnosťou sa špecializuje na sústreďovanie, rozdeľovanie a sprostredkovanie peňažných, platobných a úverových operácii pre svojich klientov. Rozvoj bánk bol sprevádzaný vytváraním špeciálnych bankových inštitúcií z čoho vyplýva, že banková sústava sa stala rôznorodou a rozmanite členitou. Banková sústava predstavuje systém inštitúcií, ktoré uskutočňujú finančné operácie v aktívnej, pasívnej a sprostredkovateľskej forme. V trhovej forme hospodárstva v súčasnosti poznáme tieto základné druhy bánk :

1. centrálna banka
2. obchodná banka univerzálneho typu
3. obchodná banka investičného typu
4. inštitúcia nebankového typu (napr. poisťovňa)

Podľa ZOBORSKÉHO, I.M. (2006) Úvery a úroky sú významným nástrojom agrárnej politiky. Doterajší vývoj vo finančnom hospodárení poľnohospodárskych podnikov poukazuje na to, že financovanie a úverovanie je jednou z bariér ďalšieho rozvoja agrokomplexu.

Úver je poskytnutie peňažných prostriedkov fyzickej alebo právnickej osobe s dopredu dohodnutými podmienkami na určitý čas za úrok alebo inú formu úhrady. Poznáme dve základné formy úverov:

- a) obchodný úver (komerčný)
- b) bankový úver

Bankový úver má väčšinou charakter bankovej pôžičky. Pri tomto type úveru ide o ekonomický vzťah medzi bankou, čiže poskytovateľom dočasne voľných peňažných prostriedkov a klientom, ktorý je povinný splatiť svoj dlh voči banke aj vrátane úrokov.

Banka v tomto vzťahu vystupuje ako veriteľ a klient ako dlžník. Úrok je peňažná čiastka, ktorú je dlžník povinný zaplatiť za poskytnutie úveru, a to buď na základe dohody s veriteľom, alebo podľa platných právnych predpisov. Úrok býva pre krátkodobé úvery nižší ako pre dlhodobé úvery.

Z časového hľadiska členíme úvery na:

1. **krátkodobé** (do 12, niekedy 18-24 mesiacov) :
 - a) účelové úvery na obežné aktíva
 - b) revolvingový úver
 - c) kontokorentný úver
 - d) úver na prechodný nedostatok peňažných prostriedkov
 - e) preklenovací úver
 - f) úver na podporu exportu
 - g) úver na privatizáciu
 - h) úver na otvorenie dokumentárneho akreditívu

2. **strednodobé** (na obdobie 3-5 rokov):
 - a) účelový úver na obežné aktíva
 - b) rozvojový úver
 - c) úver na privatizáciu
 - d) vývozný úver

3. **dlhodobé** (na 5 a viac rokov):
 - a) rozvojový úver
 - b) privatizačný úver
 - c) konsolidačný úver

V predchádzajúcich rokoch prevládali v štruktúre úverov krátkodobé úvery. Nedostatok bežných komerčných úverov za akceptovateľnú cenu zapríčinil, že poľnohospodárske podniky vo veľkej miere využívali dodavateľské a odberateľské úvery. Zabezpečovali nimi vstupy do výroby, čím sa snažili riešiť nedostatok vlastných finančných prostriedkov. Využívali ich najmä podniky z oblasti spracovania olejní, cukrovary

a pivovary. Výhodnosť dodávateľských úverov je v nižšej úrokovej miere v porovnaní s úrokom z bankových úverov. Nevýhodou tejto formy financovania je značná administratívna náročnosť. Poľnohospodárske podniky začali využívať aj bezhotovostný barterový obchodný systém. Vzhľadom na špecifické zvláštnosti poľnohospodárstva v porovnaní s ostatnými národnospodárskymi odvetviami MP SR uzatvára s vybranými bankami zmluvy. Na ich základe boli pre poľnohospodárov stanovené osobitné podmienky v bankových produktoch, záruky Slovenskej záručnej banky, zmenky, skladové a tovarové záložné listy.

JÍLEK, J. (2000) definuje pojem úver ako očakávanie prijatia peňažných prostriedkov a pojem úverové riziko vyjadruje pravdepodobnosť, že toto očakávanie nebude splnené. Úverové riziko je rizikom straty zo zlyhania dlžníka, ktorý nedodrží svoje záväzky podľa zmluvných podmienok a tým spôsobí veriteľovi stratu.

ŠEBO, A. (2001) úver plní v rámci ekonomických nástrojov financovania poľnohospodárskych subjektov významnú úlohu. Banky financujú potreby poľnohospodárskych podnikov poskytovaním rôznych druhov úverov :

1. podľa dĺžky trvania úverového vzťahu a predmetu úverovania

a) krátkodobé úvery – splatnosť do 1 roka vrátane

- úvery na obežné aktíva
- úvery na prechodný nedostatok finančných prostriedkov

b) strednodobé úvery – splatnosť od 1 do 5 rokov

- úvery na kúpu, modernizáciu a rekonštrukciu investičného majetku

c) dlhodobé úvery – splatnosť viac ako 5 rokov

- rozvojové úvery

2. podľa druhu bankovej operácie

a) účelové úvery

b) eskontné úvery

c) kontokorentné úvery

d) revolvingové úvery

e) preklenovacie úvery

f) preklenovacie úvery

4. podľa objektu úveru

- a) investičné
- b) prevádzkové
- c) úvery na zásoby
- d) úvery na pohľadávky do lehoty splatnosti

5. podľa spôsobu zabezpečenia

- a) zabezpečené
- b) nezabezpečené

6. podľa čerpania a splácania úveru

- a) jednorázové
- b) postupné

Pri poskytovaní, čerpaní a splácaní úverov je dôležité, aby veritelia aj dlžníci dodržiavali platné právne predpisy a legislatívne normy. V rámci svojej obchodnej politiky banky stanovujú predmet, rozsah a spôsob poskytovania úverov, podmienky úverovania, zaoberajú sa taktiež akceptovateľnou mierou rizika. Základné podmienky sú tieto :

- a) účelovosť
- b) návratnosť
- c) efektívnosť úverového obchodu
- d) zabezpečenosť

PRNO, I. (2000) chápe úver ako využívanie dočasne voľných peňažných prostriedkov podnikateľských subjektov, štátu a obyvateľstva na financovanie potrieb iných hospodárskych subjektov a obyvateľstva a to formou peňažných úverov ako aj formou poskytnutia záruky. V tomto prípade nejde o požičanie peňažných prostriedkov, ale o požičanie dobrého mena banky a až v prípade realizácie záruky ide o peňažný úver. Z pohľadu banky je prioritná realizácia hlavného cieľu podnikania, teda zisku. Preto by mala poskytovať dobré úvery, čiže také ktoré sa bez problémov zinkasujú. Úrokové sadzby, za ktoré banky úvery ponúkajú determinujú hlavne tieto faktory :

1. cena zdrojov na medzibankovom trhu
2. výška úrokových sadzieb konkurenčných bánk
3. hospodárska situácia štátu a trend jej vývoja
4. vývoj inflácie a devízového kurzu
5. vnútorná ekonomika banky

HORVÁTOVÁ, E. (2000) pod pojmom úverový produkt chápe všetky produkty, ktoré ekonomické subjekty využívajú na svoje financovanie. Nejde teda len o klasické poskytovanie peňažných prostriedkov klientovi, ale môžeme sem zahrnúť aj rôzne formy garantovania alebo sprostredkovania peňažných tokov pre klienta . Preto úverové produkty v sebe zahŕňajú nielen peňažné úvery, ale aj poskytnutie dobrého mena banky, bankové záruky, emisné operácie a rôzne ďalšie úverové produkty pre klientov.

Medzinárodným ekvivalentom označenia úveru je kredit. V slovenskom jazyku sa dá interpretovať v dvojakom význame :

- a) je to poskytnutie peňazí s dôverou, že sa tieto zdroje za istý čas riadne vrátia
- b) niekto s ohľadom na jeho vôľu a schopnosti využíva dôveru spoluobčanov, že riadne plní svoje záväzky

VLACHYNSKÝ, K. (2002) úver je pre podnik návratnou formou získavania cudzích externých zdrojov. Je to ekonomický vzťah medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý vzniká pri odovzdávaní konkrétnej hodnoty na dočasné použitie s podmienkou návratnosti. Veriteľ dáva dlžníkovi k dispozícii istú hodnotu v peniazoch, resp. v tovare a stará sa o správu dlhu. Dlžník sa zaväzuje splatiť svoj dlh v dohodnutom termíne a forme, ako aj splatiť príslušný úrok.

1.2 Právna úprava pojmu úver

ZÁKON O BANKÁCH táto právna norma pod pojmom úver rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov v akejkoľvek forme vrátane faktoringu a forfaitingu.

OBCHODNÝ ZÁKONNÍK je tu uvedený komplexnejší výklad pojmu úver. Je to vzťah medzi veriteľom a dlžníkom založený na zmluvnom základe, v rámci ktorého sa

veriteľ zaväzuje, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej čiastky a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úrok.

1.3 Úver a jeho pozitíva a negatíva

HYRÁNEK, E. - JÁNOŠOVÁ, V. (2006) z hľadiska používateľov úverov, čiže podnikov stanovili pozitíva a negatíva využívania úverov nasledovne:

Pozitíva :

- a) úverový záväzok dlžníka z peňažných úverov je jasne špecifikovaný a má fixný charakter, až na úvery poskytnuté s pohyblivou úrokovou sadzbou. Primeranosť tohto záväzku podnik podriaďuje očakávanému vývoju svojich peňažných tokov a poznaniu formy ich zabezpečenia.
- b) vlastníci podniku sa podieľajú na riadení úverových vzťahov, do ktorých vstupujú.
- c) podnik nemusí disponovať len vlastnými finančnými zdrojmi pri plnom financovaní svojich prevádzkových a investičných potrieb.
- d) náklady spojené s úrokmi sú položkou znižujúcou základ dane. Táto skutočnosť má pozitívny vplyv na čistý zisk podniku a jeho ďalšie využitie.
- e) posilňuje pozitívnu tvorbu platobnej sily podniku.
- f) v prípade inflácie podnik spláca úver tzv. lacnejšími peniazmi.

Negatíva :

- a) úverová zmluva podniku s poskytovateľom úverov môže obsahovať rôzne obmedzujúce podmienky pre dlžníka napr. objem úverov v budúcnosti, spôsob zabezpečenia splatenia úverov až po prevzatie kontroly nad podnikom.
- b) využívanie úveru nad optimálnu hranicu zadĺženia môže viesť k prejavu úverových rizík a následne až k poklesu trhovej hodnoty majetku podniku.
- c) rast zadĺženia nad optimálnu hranicu môže pri raste ceny úverov negatívne ovplyvniť hospodársky výsledok podniku.
- d) platobné podmienky obchodnej zmluvy poskytovaním zľavy môžu znižovať tržby, a tým aj hospodársky výsledok predávajúceho.

- e) splátky úveru a platbu úroku z peňažných úverov musia podniky zabezpečovať nezávisle od vývoja svojej finančnej situácie. Sú vymáhateľné a môžu spôsobiť podniku vážne problémy niekedy až zánik.

SERENČEŠ, P. (2006) vo svojej štúdií tvrdí, že banka sa potrebuje zabezpečiť pre prípad, že by dlžník z rôznych dôvodov nebol schopný splácať úver, a tým by bola ohrozená schopnosť banky plniť si svoje záväzky voči ostatným svojim klientom.

Možnosti zabezpečenia úveru :

- 1) zabezpečenie schopnosti splácať úver **poistením** : Uzatvorením tohto poistenia si poisťujete vašu schopnosť splácať finančný záväzok. Poistenie vás chráni pred finančnými ťažkosťami, ktoré by mohli nastať pri neočakávaných situáciách počas doby splácania úveru
- 2) zabezpečenie **ručiteľom** : úver zabezpečený jedným alebo dvoma ručiteľmi sa poskytuje na základe zhodnotenia bonity ručiteľa alebo viacerých ručiteľov samostatne. Hodnotenie každého ručiteľa prebieha rovnako ako hodnotenie žiadateľa o úver
- 3) zabezpečenie úveru **nehnutelným majetkom** : nehnuteľnosť, ktorá je odporučená ako predmet záložného práva musí byť vo vlastníctve právnickej osoby alebo fyzickej osoby a musí sa nachádzať na území Slovenskej republiky
- 4) zabezpečenie úveru blanco zmenkou : ak je úver zabezpečený ručiteľom alebo poistením niektoré inštitúcie nepožadujú notársku zápisnicu, ale stačí im blanco zmenka

BALKO, L. – GRÚŇ, L. (2001) úverová zmluva je nielen poskytnutie peňazí, ale aj rezervovanie prostriedkov v dohodnutom objeme. Úverovou zmluvou sa veriteľ zaväzuje na požiadanie dlžníka poskytnúť peňažnú sumu, čiže mať túto sumu pripravenú, aby mohol dlžníkovi vyhovieť. Poskytnutie je za odplatu a úrok sa platí len za skutočne čerpané prostriedky.

1.4 Úverovanie v poľnohospodárstve

JANČÍKOVÁ, V. (2000) poskytovanie úverov v slovenskom poľnohospodárstve sa odvíja od podmienok poskytovania úverov v celom národnom hospodárstve. Niektoré banky sú pri poskytovaní úverov zmluvne viazané z dôvodu špecifickosti odvetvia. Medzi tieto banky patria Slovenská záručná a rozvojová banka, Konsolidačná banka, Eximbanka SR. Prostredníctvom týchto bánk poľnohospodári získavajú hlavne zelené úvery, záruky, zmenky.

BIELIK, P. (2001) proces úverovania v poľnohospodárstve je otvorený systém, ktorého štruktúre sa neustále mení. Prichádzajú nové úverové produkty, ktoré reagujú na aktuálny vývoj v danom odvetví. Je dôležité sa zamerať hlavne na tie úverové linky ktoré sú charakteristické svojou nižšou úrokovou mierou. V súvislosti s transformáciou bankovej sústavy na Slovensku z jednostupňovej na dvojstupňovú, ktorá je charakteristická pre väčšinu vyspelých európskych krajín vzrástol význam úverov ako cudzích zdrojov financovania.

KOŠOVSKÁ, I. (2003) poľnohospodársky úver je nástrojom, ktorý umožňuje rozvoj podnikania v poľnohospodárstve, tento úver je dôležitým faktorom integrácie poľnohospodárstva do všeobecnej ekonómie. Na Slovensku sa poľnohospodárske podniky nemôžu oprieť o adekvátny úverový systém a tomu zodpovedajúcu legislatívnu úpravu. Privatizáciou bankového sektora sa zhoršila dostupnosť úverov pre subjekty v poľnohospodárstve. Príchod zahraničného kapitálu spôsobil, že náročnosť pri posudzovaní bonity poľnohospodárskych subjektov sa zvýšila. Metódy a formy financovania, intervenovania a úverovania v agrosektore pozostávajú z 3 finančných pilierov. Prvý reprezentujú poľnohospodárske podniky s ich ekonomickým potenciálom. Intervenčná účasť štátu podporujúca tento proces predstavuje druhý pilier a úverové zdroje komerčných bánk tvoria tretí pilier. Vstupom Slovenskej republiky do EÚ sa podnikateľom v agroodvetvii naskytna možnosť využívať aj finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ.

ŠAFRÁNKOVÁ, M. (2001) úverové linky bánk boli pre väčšinu poľnohospodárskych subjektov nedostupné z dôvodu ich ceny a vyššej opatrnosti bánk pri ich prerozdelení v agrozorte. Množstvo úverov smerujúcich do poľnohospodárstva malo klesajúcu

tendenciu pre vysokú úroveň záruk za poskytnuté úvery. Tieto záruky mali formu hnutel'ného a nehnuteľného majetku, ale pôda z dôvodu nejasných vlastníckych vzťahov do týchto záruk nepatrila. Autor v tejto publikácii doporučuje agrosubjektom, aby hľadali cesty externého financovania a zdôrazňuje, že istá časť finančných zdrojov by mala plynúť do poľnohospodárstva zo štátneho rozpočtu vo forme dotácií, z rôznych podporných projektov financovaných štátom alebo z prostriedkov EÚ.

Aj **DOVALOVÁ, I. (2000)** tvrdí, že najkritickejšou oblasťou pre poľnohospodárske podniky v súčasnej dobe je spomaľovanie finančných tokov, prístup k úverom a ich cena, vysporiadanie sa so staršími úvermi a problém finančnej reštrukturalizácie poľnohospodárskych subjektov. Vzhľadom na nedostatočnú tvorbu vlastných zdrojov sú poľnohospodárske podniky u nás na úvery odkázané.

BELICA, M. (2002) okrem klasických foriem úverov existuje celý rad úverov či úverových liniek špeciálne pripravených pre podniky pôsobiace v odvetviach charakteristických istými objektívne danými odchýlkami v riadení reprodukčného cyklu. Medzi takéto odvetvia v celosvetovom meradle patrí poľnohospodárstvo. Sú to predovšetkým podniky poľnohospodárskej prvovýroby, ktoré okrem klasických problémov riadenia reprodukčného procesu musia riešiť aj problémy sezónneho charakteru, problémy biologickej podstaty a pod. Z toho vyplýva, že tieto podniky potrebujú špecifické prístupy z hľadiska tvorby úverových produktov zohľadňujúcich hlavne sezónnosť výroby. Jedným z úverov takéhoto charakteru je úver na zabezpečenie jarných a jesenných poľnohospodárskych prác tzv. zelený úver. Tento produkt predstavuje špecifickú úverovú linku, prostredníctvom ktorej banky obsluhujúce subjekty agrosektoru úverujú výrobné fázy s ohľadom na ich sezónnosť, a teda aj vyššiu či nižšiu potrebu úverových zdrojov. Ide o úver prísne účelový určený na nákup osív, sadív, hnojív, agrochemikálií a pod. Vysoké riziko a zároveň intervencia štátu v oblasti úverovania týchto podnikov viedli k tomu, že štát zapojil do konštrukcie tohto úveru aj Slovenskú záručnú a rozvojovú banku, ktorá svojimi zaist'ovacími inštrumentmi pokrýva až 80 % objemu istiny poskytnutých úverov tohto charakteru.

Tendencie úverovania v poľnohospodárstve môžeme rozdeliť do 4 základných fáz :

1. Fáza transformačného nadšenia. Zahrňuje obdobie rokov 1990 až 1992
2. Fáza transformačného vytriezvenia a tvrdej úverovej reštrikcie. Časovo spadá do rokov 1993 až 1994
3. Fáza mierneho úverového oživenia. Pripadá na roky 1995 až 1997
4. Fáza charakteristická turbulentnosťou na peňažnom trhu. Je časovo viazaná na začiatok roka 1997

KOŠČO, T. (2004) sa zameriava hlavne na riziko, ktoré v najväčšej miere ovplyvňuje úverovú politiku komerčných bánk na Slovensku ale i vo svete. Spôsob úverovania je založený na princípe prísnej adresnosti. Riziko na jednej strane negatívne ovplyvňuje bankové podnikanie, na strane druhej sa mu banky zámerne vystavujú s cieľom dosiahnuť zisk. Môžeme ho vo všeobecnosti definovať ako pravdepodobnosť, že nastane určitá predovšetkým nežiadúca situácia. Snahou každej komerčnej banky, ktorá poskytuje úver je aby si dôsledne prehodnotila projekt a jeho schopnosť vrátiť požičané prostriedky vrátane úroku. Rizikový faktor, ktorý sa nachádza v poľnohospodárstve je mnohostranný, ťažko vyčísliteľný a je náročné uskutočňovať preventívne opatrenia na elimináciu nežiadúcich následkov rizika. Tento uvedený faktor je potrebné riešiť komplexnými prostriedkami.

FABOVÁ, Ľ. (2004) úrok pri dlhodobých úveroch a vyšších sumách býva spravidla väčší ako pri krátkodobých úveroch a nižších sumách hlavne preto že predĺžovaním lehoty splatnosti a zvyšovaním sumy rastie riziko. Ak dlžník poskytne veriteľovi kvalitnú zábezpeku môže to spôsobiť zníženie rizika a následné zníženie úroku. Ak sa jedná o úver bez zábezpeky i keď na krátke obdobie, poskytuje sa za pomerne vysoký úrok, ktorý zodpovedá vysokému riziku nesplatenia. V súčasnej dobe je trend komerčných bán takéto úvery takmer neposkytovať.

2 CIEĽ PRÁCE

Poľnohospodárstvo je špecifické odvetvie národného hospodárstva, ktoré má určité zvláštnosti. Tieto okolnosti významne ovplyvňujú finančné hospodárenie poľnohospodárskeho podniku. Medzi najhlavnejšie zvláštnosti poľnohospodárskej výroby môžeme zaradiť biologickú podstatu výroby, sezónnosť výroby, úzku spätosť s pôdou a v neposlednej rade aj závislosť reprodukčného procesu od prírodných a poveternostných podmienok.

Dôležité postavenie pri prekonávaní týchto zvláštností z hľadiska finančného hospodárenia podniku majú cudzie finančné zdroje, hlavne úvery poskytované obchodnými bankami.

Zavedenie systému vyplácania podpôr, ktorý presadzuje Európska únia, nepochybne zmenilo prístup obchodných bánk k financovaniu poľnohospodárov. Banky začali ponúkať veľké množstvo úverových produktov, ktoré umožňujú pokryť často špecifické potreby poľnohospodárskych klientov.

Ciele bakalárskej práce :

1. Hlavným cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť možnosti získavania cudzích finančných zdrojov prostredníctvom špeciálnych úverových produktov ponúkaných vybranými komerčnými bankami.
2. Čiastkovým cieľom práce je zhodnotenie vývojových tendencií úverovania v sektore poľnohospodárstva pred a po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie.

3 METODIKA PRÁCE

Metodická koncepcia práce vychádza zo štúdia odborných publikácií ako aj rôznych informačných zdrojov a periodík súvisiacich s riešenou témou.

Teoretická časť záverečnej práce je založená na súhrne poznatkov domácich a zahraničných autorov k danej problematike.

Praktická časť je založená na vlastnej práci, ktorá je rozčlenená na jednotlivé podkapitoly.

Metodický postup vypracovania bakalárskej práce bol nasledovný :

1. preštudovanie literatúry a ostatných odborných zdrojov, ktoré sa stali základom pre spracovanie prehľadu riešenej problematiky
2. výber dvoch komerčných bánk, pričom pre potreby práce boli vybrané nasledovné bankové inštitúcie : Slovenská sporiteľňa, a.s. a Unicredit banka, a.s.
3. charakteristika vybraných bankových subjektov, ktorá zahŕňa históriu a profil banky. Taktiež sem patrí aj analýza ukazovateľov banky, ktoré sú relevantné z pohľadu riešenej témy
4. ťažisko práce je tvorené analýzou úverových produktov vybraných bánk v oblasti financovania rezortu poľnohospodárstva a ich komparáciou
5. zhodnotenie výsledkov analýzy a formulácia záverov

V práci boli využité nasledovné metódy skúmania :

1. **Analýza** – táto metóda bola využitá hlavne pri odborných materiáloch ako aj pri informačných zdrojoch získaných od komerčných bánk
2. **Riadený rozhovor** – bol uplatnený hlavne pri komunikácii s pracovníkmi bánk a mal formu vopred pripravených otázok a požiadaviek
3. **Syntéza** – využitá bola hlavne v závere práce
4. **Indukcia a dedukcia**
5. **Komparácia**
6. **Tabuľkové a grafické zobrazenia**

4 VLASTNÁ PRÁCA

4.1 Vývojové tendencie úverovania rezortu poľnohospodárstva v rokoch 1989-2004

Proces transformácie národného hospodárstva ovplyvnil každé odvetvie, pričom jedným z najviac ovplyvnených odvetví bolo poľnohospodárstvo.

Nové ekonomické prostredie naplno odhaľuje chyby a nedostatky agrárnej politiky minulého obdobia, ktorá bola založená na koncepcii "lacných" potravín s vysokou mierou dotácií.

Po roku 1989 sa v celom poľnohospodársko-potravinárskom komplexe (PPoK) uskutočnil celý rad zmien smerujúcich k trhovým podmienkam. K najvýznamnejším patrili liberalizácia cien poľnohospodárskych produktov a potravín, zmeny v systéme a zameraní dotačnej politiky, transformácia družstiev a štátnych podnikov, uplatnenie princípov regulácie trhu, opatrenia v oblasti finančnej, daňovej a úverovej politiky. Vytvorili sa podmienky pre rozvoj súkromného podnikania, vzniklo množstvo nových podnikateľských subjektov, najmä malých a stredných podnikov.

Agrárna politika Slovenskej republiky sa v tomto období zameriava hlavne na hospodárne využitie potenciálu poľnohospodárskej pôdy. Na podporu týchto aktivít boli vytvorené dlhodobejšie strategické ciele a úlohy, ktoré možno rozčleniť na 4 oblasti :

- a) ekonomická stabilita, dôchodková primeranosť poľnohospodárstva a regionálne vyvážený rozvoj
- b) zveľaďovanie a ochrana poľnohospodárskej pôdy, ekologické hospodárenie v krajine, zamedzenie vstupu cudzorodých látok do potravinárskeho reťazca
- c) zachovanie poľnohospodárstva v nekonkurenčných, najmä horských oblastiach s cieľom zachovania vidieckeho osídlenia.
- d) zabezpečenie potravinovej bezpečnosti štátu, zdravej výživy a výživovej dostatočnosti obyvateľstva

Z vyššie uvedených úloh a cieľov vyplýva dôležitosť začlenenia regulačnej politiky štátu do agrárneho trhového prostredia.

Regulačný systém štátu je tvorený hlavne legislatívnou oblasťou, nástrojmi obchodnej politiky, organizačnými, inštitucionálnymi a ekonomickými nástrojmi.

Medzi relevantné ekonomické nástroje patria predovšetkým finančná, úverová, daňová, dotačná a cenová politika. V rámci finančnej a úverovej politiky, okrem základných opatrení Ministerstvo hospodárstva SR prostredníctvom Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania vytvára pre začínajúcich podnikateľov výhodné podmienky pri poskytovaní záruk na úvery v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke a pri poskytovaní podporného úverového programu v Slovenskej sporiteľni, Slovenskej poľnohospodárskej banke a Tatrabanke. Slovenská záručná banka svoje mechanizmy na podporu podnikania realizuje cez 8 záručných programov a 6 príspevkových programov, medzi ktoré pre oblasť poľnohospodárstva patria:

- Program podpory malého a stredného podnikania v poľnohospodárstve (prevažne pre samostatne hospodáriacich roľníkov)
- Program podpory na zabezpečenie sezónnych prác
- Štátny podporný fond

Štátny podporný fond pôdohospodárstva a potravinárstva bol základný pilier financovania subjektov v rezorte poľnohospodárstva, ktorý vznikol zákonom NR SR č. 40 / 1994 Z.z. v znení zákona NR SR č. 386 /1996 Z.z. o štátnom rozpočte. Fond plnil úlohy v oblasti získavania a poskytovania prostriedkov na podporné financovanie a úverovanie subjektov v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva. Finančné prostriedky sa mohli poskytovať predovšetkým na obnovu strojového parku, technologických zariadení, zavádzania nových technológií, nákup nehnuteľného majetku a poľnohospodárskej pôdy, rekonštrukciu a výstavbu sádov, viníc chmeľníc tak, aby sa zvyšovala konkurencieschopnosť produkcie, exportná výkonnosť podnikateľských subjektov rezortu so schopnosťou adaptácie na podmienky poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva krajín Európskej únie. Primárnou úlohou tohto fondu bola podpora rozvoja rezortu nízko úročenými pôžičkami a poskytovaním úverových záruk.

Poľnohospodárske subjekty mohli získať podporu za pomoci :

1. Záruk na úvery od peňažných ústavov.
2. Úhrady časti úrokov z úverov poskytnutých peňažnými ústavmi.
3. Pôžičiek : maximálne do výšky 70 % nákladov, spravidla do výšky 664 tis. € a splatnosťou v spektre 1 – 10 rokov.
4. Kombináciou záruk a pôžičiek a úhrady časti úrokov z úverov.

Štátny fond pôdohospodárstva a potravinárstva Slovenskej republiky bol ku dňu 31.12. 2001 zrušený. Dňom 1.1.2002 prešiel celý fond na Ministerstvo pôdohospodárstva ako Odbor podpory pôdohospodárstva a potravinárstva a pozastavil predkladanie nových žiadostí a zameral svoju pozornosť na vybavovanie tých žiadostí, ktoré už boli podané.

Celkový objem úverov, ich alokácia a štruktúra len čiastočne napĺňa potrebu poľnohospodárskej prvovýroby. Komerčné banky sa prevažne orientujú na poskytovanie krátkodobých úverov na financovanie prevádzkových účelov. Vývoj úverov, úrokov a sadziieb pre poľnohospodársku prvovýrobu v rokoch 1989-1995 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke :

Tabuľka č. 1 : Prehľad vývoja úverovej istiny, úrokov, diskontnej sadzby a priemernej úrokovej miery v agrosektore za roky 1989 – 1995

rok	ukazovateľ			
	úvery v mil.€	úroky v mil.€	diskontná sadzba v %	priemerná úroková miera v %
1989	376	26	4	7
1992	458	72	10	16
1993	443	80	12	18
1994	442	72	12	18
1995	451	81	11	16

Zdroj : zelená správa MP SR za sledované roky, NBS, ŠU SR

Rezort poľnohospodárstva zaznamenal pokles objemu úverovej istiny od roku 1992 po rok 1995. Tento trend vývoja pokračoval aj v ďalších rokoch. Tento fakt reprezentujú údaje aj z rokov 1996 až 2000, ktoré sú spracované v nižšie uvedenej tabuľke č. 2:

Tabuľka č. 2 : Prehľad vývoja úverovej istiny, úrokov, diskontnej sadzby a priemernej úrokovej miery v agrosektore za roky 1996 – 2000

rok	ukazovateľ			
	úvery v mil.€	úroky v mil.€	diskontná sadzba v %	priemerná úroková miera v %
1996	409	62	8,8	15,2
1997	403	63	8,8	15,2
1998	328	56	8,8	17,2
1999	235	39	8,8	16,5
2000	174	26	8,8	14

Zdroj : zelené správy MP SR za sledované roky, NBS, ŠU SR

Rok 2001 možno charakterizovať ako prelomový, kvalita úverov jednak z pohľadu množstva a rozsahu ako i úroková miera sa zlepšujú. Priemerná úroková miera za sledované obdobie zaznamenala jednoznačný pokles a mala za následok lacnejší prístup k úverovým zdrojom. Vývoj úrokov a tento zdanlivo pozitívny vývoj úverovej politiky reprezentuje 5 % zvýšenie celkovej istiny úverov v roku 2001 oproti roku 2000. Avšak v porovnaní s rokom 1993 došlo k poklesu objemu úverov o 60 %. V roku 2002 taktiež vzrástol objem úverov do rezortu zhruba o 13 mil. € čo predstavovalo nárast o 7,2 %. K pozitívnemu vývoju úverov prispeli najmä opatrenia v oblasti dotačnej podpory, ktoré boli zamerané na sprístupnenie investičného a prevádzkového kapitálu čiastkovou úhradou úrokov z úverov, záručný mechanizmus Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, vyššia bonita poľnohospodárskych podnikov podporovaná lepšimi hospodárskymi výsledkami v predchádzajúcom roku a zvýšenie bonifikácie úrokovej sadzby a pokles úrokových sadzieb komerčných bánk znížilo ceny úverov.

Aj napriek týmto pozitívam subjekty v odvetvi poľnohospodárstva zostávali pre komerčné banky pri poskytovaní úverov rizikové. Išlo hlavne o plnenie podmienok ručenia, pretože väčšinou nedisponovali prostriedkami na zabezpečenie, ktoré by banky mohli akceptovať. V štruktúre úverov mali najväčší podiel krátkodobé a dlhodobé úvery do 5 rokov.

Pre podniky bol rok 2003 rokom príprav na vstup do EÚ a to plnením kvalitatívno - výrobných štandardov v oblasti hygienicko – stavebných investícií. To sa prejavilo vo zvýšení úverov o 4,5 %. Tento pozitívny trend zvyšovania objemu úverov bol z hľadiska právnych foriem odlišný, keď úvery v obchodných spoločnostiach zaznamenali nárast o 9,4 % a naopak úvery v poľnohospodárskych družstvách poklesli o 13,6 %.

Tabuľka č. 3 : Prehľad vývoja úverovej istiny v rokoch 2001-2003

rok	ukazovateľ			
	úvery v mil.€	úroky v mil.€	diskontná sadzba v %	priemerná úroková miera v %
2001	183	17	8,8	9,27
2002	196	18	8,25	9,07
2003	205	15,5	6,5	7,57

Zdroj : zelené správy MP SR za sledované roky, NBS, ŠU SR

4.2 Vývojové tendencie úverovania rezortu poľnohospodárstva po vstupe SR do Európskej únie

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa výrazne zmenil systém poskytovania podpôr. Podpory spravuje Pôdohospodárska platobná agentúra PPA, ktorá využíva Integrovaný administratívny a kontrolný systém, ktorý je napojený na register pôdy LPIS. Medzi podpory poľnohospodárstva patria hlavne podpory na organizovanie trhu s komoditami, priame platby, podpory na rozvoj vidieka, prostriedky na záruky realizované Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, všeobecné služby priamo z rozpočtu MP SR, prostriedky intervenčnej agentúry a daňové úľavy na spotrebnej dani z motorovej nafty.

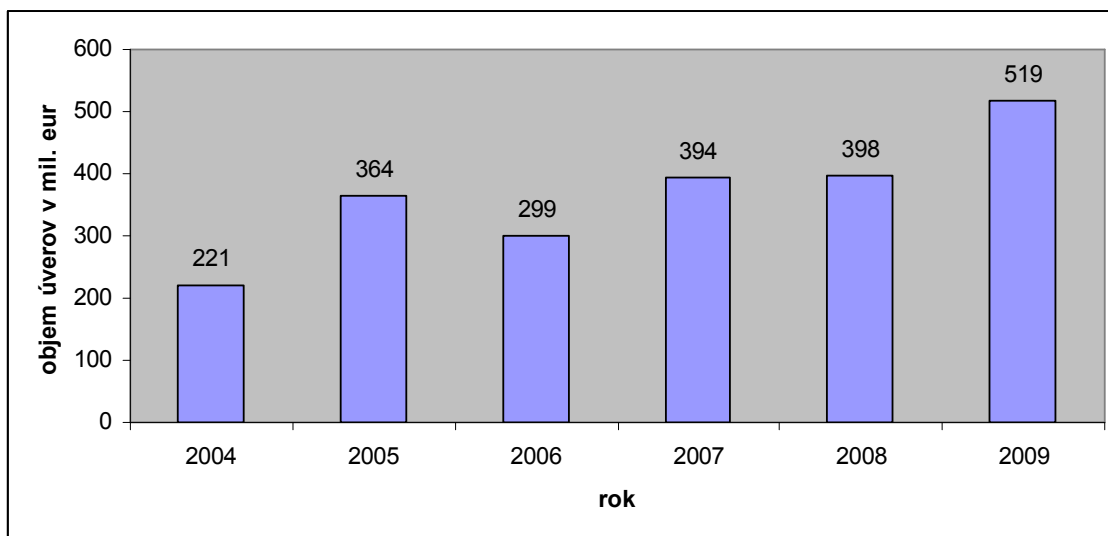
Vzhľadom na časový posun vyplácania podpôr, na prechod z preddavkovej formy na ich poskytovanie po uplynutí roka, sa vyskytli problémy v priebežnom financovaní podnikov. Tieto podniky neboli na tento nový systém pripravené a to hlavne po finančnej stránke. Dôvodom tohto stavu bola nepriaznivá dôchodková situácia v predchádzajúcich rokoch, ktorá im neumožňovala vytvorenie dostatočných finančných rezerv na preklenujúce obdobie. Toto obdobie prekonávali najmä úvermi z komerčných bánk. Väčšina finančných zdrojov z poskytnutých úverov smerovala do oblasti rastlinnej výroby, hlavne na úvery zamerané na produkciu spojenú s ornou pôdou. Časť prostriedkov smerovala aj na obnovu a modernizáciu strojov, zariadení, technológií a rekonštrukciu a výstavbu objektov pre živočíšnu výrobu. Najmenšia časť prostriedkov bola určená na diverzifikáciu poľnohospodárskych aktivít podnikov.

Objem úverov do poľnohospodárstva od vstupu SR do EU má narastajúci trend čo reprezentuje až 134 % nárast úverovej istiny v roku 2009 oproti roku 2004. Výnimkou bol len medziročný pokles úverovej istiny v roku 2006 oproti roku 2005. Tento stav bol zapríčinený nárastom základnej úrokovej sadzby NBS z 3 na 4,75 %. Príčinou tohto medziročného vývoja boli hlavne predčasné júnové voľby. Avšak rok 2007 už plne kopíroval trend celého obdobia a priniesol pokles sadziieb smerom k eurozóne. Pozitívny vývoj je zapríčinený neustálym znižovaním úrokových sadziieb komerčných bánk, ktoré začali vnímať finančné prostriedky z kapitol Európskej únie ako bezrizikové. Kladne vplýva na tento vývoj aj rast rentability poľnohospodárskych podnikov a s tým súvisiaca vyššia bonita, reštrukturalizácia bankového sektora a s tým súvisiaci rast konkurencie. Taktiež sa vytvoril priestor pre investovanie do rizikovejších

odvetví ako je poľnohospodárstvo poklesom výhodnosti investovania do štátnych cenných papierov.

Zvýšený záujem bánk sa odrážal v poplatkoch, úrokových sadzbách a vo výške predfinancovania platieb. Úroková sadzba pri úveroch na predfinancovanie priamych platieb bola zväčša nastavená variabilne a bola závislá od hodnoty medzibankových úrokových sadzieb BRIBOR a od bonity klienta.

Graf č. 1 : Vývoj objemu úverov po vstupe SR do EU :

Zdroj : zelené správy MP SR za sledované roky, NBS, ŠU SR

Vplyv jednotlivých vlád krajín EÚ na agrárne úverovanie formou rôznych intervencií cez podporné fondy je pomerne rozsiahly a diferencovaný, aj keď sa začínajú presadzovať všeobecne platné podmienky úverovania. Tento systém je charakteristický pre ostatné sektory národného hospodárstva, kde dochádza k postupnému znižovaniu vplyvu štátu do úverového vzťahu medzi poľnohospodárskymi subjektmi a komerčnými bankami, čo by malo priniesť zvýšenú úroveň harmonizácie finančných nástrojov so štandardmi v Európskej únii. Netreba však zabúdať na možné riziká, ktoré vyplývajú zo substitúcie nedostatočnej likvidity podnikov dodateľskými úvermi, čo má za následok zvyšovanie úrokových nákladov. Dôchodkovú situáciu agrozortu môže ohroziť aj cenová politika v oblasti poľnohospodárskych komodít, ktorá smeruje k znižovaniu cien. Tento jav je z časti spôsobený aj krízovým vývojom vo svetovom hospodárstve, avšak práve členstvo Slovenska v Európskej únii môže pomôcť prekonať poľnohospodárom tento nepriaznivý stav.

4.3 UniCredit Bank, a.s.

4.3.1 Základné údaje o banke

Názov a sídlo : UniCredit Bank, akciová spoločnosť, Šancova 1/A, Bratislava

Štruktúra akcionárov a ich podiel na základnom imaní a hlasovacích právach

- Bank Austria Creditanstatt AG 99 %
- Ostatní drobní akcionári 1 %

Rating banky (Moody's) : rating dlhodobých záväzkov A 3
rating krátkodobých záväzkov Prime – 2
rating finančnej sily D+

4.3.2 Profil banky

UniCredit Bank, a.s. vznikla fúziou Unibanky, a.s. a HVB Bank Slovakia, a.s. v apríli roku 2007. Spojenie týchto 2 bánk bolo priamym dôsledkom fúzie ich materských bánk, ktoré sídlia v Taliansku a Nemecku. Na Slovensku tak spojením 2 menších bánk vznikla nová UniCredit Bank, ktorá z hľadiska veľkosti pobočkovej siete a objemu klientských depozitov i úverov zaujíma štvrté miesto na slovenskom trhu. Na území Slovenskej republiky má 93 pobočiek a 120 bankomatov, ktoré má na starosti 1293 zamestnancov a z toho je 98 vedúcich pracovníkov. V súčasnosti je hodnota základného imania na úrovni 235 493 tis. €. Táto banka je taktiež jednotkou vo financovaní firiem v oblasti agrobiznisu.

Obe banky už predtým pôsobili na slovenskom bankovom trhu vyše 17 rokov a vybudovali si výnimočné renomé v niekoľkých oblastiach. HVB Bank financovala veľké firmy a projekty týkajúce sa výstavby nehnuteľností. Unibanka sa orientovala hlavne na trh služieb pre individuálnych klientov. Ako prvá zaviedla na trh mnohé produkty, ako napríklad balíky služieb alebo garantované depozitné produkty. Za tieto

prínosy ju môžeme označiť za významného inovátora trhu s bankovými produktmi. Taktiež sa táto banka zameriavala na subjekty podnikajúce v oblasti agrosektora.

UniCredit Bank je členom silnej finančnej skupiny UniCredit Group, ktorá je najväčšou bankovou skupinou v strednej a východnej Európe. Pôsobí v 22 krajinách sveta a má vyše 40 miliónov klientov. Jej portfólio pokrýva všetky finančné potreby, či už sa jedná o individuálnych klientov, firmy alebo podnikateľov a tieto potreby je pripravených plniť 180 000 zamestnancov vo viac ako 10 000 pobočkách.

4.3.3. Vývoj úverových aktivít banky v období rokov 2005-2009

V roku 2005 sa na trhu firemného bankovníctva prejavil klesajúci trend úrokových sadzieb a spolu s priaznivým vývojom Slovenskej republiky znamenal zvýšenie trhového podielu vtedajšej UniBanky o 7 %. V tomto roku banka predstavila aj svoj nový produkt – predfinancovanie priamych platieb na pôdu, ktorý bol v súlade so spoločnou poľnohospodárskou politikou Európskej únie. V roku 2006 banka inovovala 2 produkty určené pre úverové financovanie agrosektora. Zaviedla trojročný revolvingový úver na predfinancovanie priamych dotácií na pôdu a revolvingové financovanie skladiskových a tovarových záložných listov pre určité poľnohospodárske komodity. V tomto roku banka poskytla aj vďaka týmto 2 úverom prostriedky vo výške 83 mil. €. V roku 2007 nastal pokles objemu úverov do sektoru poľnohospodárstva, avšak to nebolo spôsobené nezáujmom klientov o produkty banky, ale prevzatím pohľadávok HVB Bank, ktoré súviseli investičnými úvermi do oblasti výstavby a iných investičných projektov. Celkovo však má objem úverovej istiny do oblasti agrosektoru narastajúcu tendenciu, keď v roku 2008 bola vo výške 109 mil. €, čo predstavuje nárast oproti predchádzajúcim rokom o tretinu. V roku 2009 banka predfinancovala úverové produkty pre farmárov vo výške 120 mil. €. Tento 10 % medziročný nárast v plnej miere reprezentuje priaznivú úverovú politiku banky smerom k sektoru poľnohospodárstva.

4.3.4 Špeciálne úverové produkty banky určené pre klientov zo sektoru poľnohospodárstva

Aktuálna ponuka úverových produktov UniCredit Bank je široká. Banka má vo svojej ponuke štandardné produkty, ako sú revolvingové a kontokorentné úvery, ktoré sú primárne určené na financovanie prevádzkových nákladov. Pre klientelu zo sektora poľnohospodárstva má vytvorený špeciálny úverový program. Tento program sa skladá z produktov EU a AGRO, ktoré sú určené výhradne pre právnické a fyzické osoby so sídlom, resp. registráciou na území Slovenskej republiky, ktoré disponujú oprávnením k podnikateľskej činnosti v rámci agrobiznisu.

Špeciálne úvery – AGRO

Prevádzkový úver EU- priame platby - tento produkt banky vytvorila pre svojich klientov bezprostredne po zavedení systému priamych platieb.

Jeho podstatou je poskytnutie dostatku prostriedkov na úhradu oprávnene vynaložených nákladov na čas od podania žiadosti o priznanie podpory na PPA po ich refundáciu z kapitol Európskej únie a štátneho rozpočtu, ktorá má formu dotácie. Tento produkt banky poskytuje v 2 variantoch a kritériom rozdelenie klientov je výška ročného obratu. Jednu skupinu tvoria firmy s obratom do 1,3 mil. eur a druhá skupina je tvorená firmami s obratom nad túto hranicu.

Úver EU priame platby - je určený každému žiadateľovi o dotáciu bez ohľadu na to, či ide o dotáciu na zvieratá, tabak, cukor, plochu, znevýhodnené oblasti alebo na plodiny pestované na ornej pôde. Maximálna výška tohto úveru je nastavená na 400 tis. eur a ovplyvňuje ju bonita klienta, ktorá sa hodnotí na základe finančných výkazov klienta minimálne za 2 po sebe idúce obdobia. Klientovi, ktorému bola priznaná dotácia z PPA v minulom roku, ponúka banka možnosť získať tento úver ešte predtým ako o dotáciu požiada v novom pridelovacom období. Túto službu využívajú hlavne farmári, ktorí sa zaoberajú chovom zvierat a ich termín na predkladanie žiadostí je až v júni. Celý schvaľovací proces trvá najviac 5 dní a len vo výnimočných prípadoch presiahne túto dobu. Môže za to zostrujúce sa konkurenčné prostredie v tejto oblasti.

Úver je poskytnutý vo forme limitu na úverovom účte, pričom klient nemusí dokladovať účel, na ktorý využil pridelené prostriedky. Dotačný účet potom

jednorázovo splatí výšku celého úveru. V záujme lepšieho splatenia istiny vyžaduje banka aj kontinuálne vytvorenie bežného účtu, ktorý je uvedený v žiadosti o dotáciu ako účet dotačný. Úroky z úveru sú splácané mesačnými splátkami z bežného účtu klienta. Na zabezpečenie tohto úveru sa štandardne využíva blanco zmenka prípadne záložné právo, ktorá zjednodušuje a urýchľuje vybavenie úveru.

Úver je poskytnutý na obdobie jedného roku a má splátkový charakter, v rámci ktorého si farmár dojedná s bankou splátkový kalendár a môže tento úver splatiť aj predčasne pred dňom jeho splatnosti.

Prevádzkový úver EU priame platby – revolving - jedná sa o podobný produkt ako bol predchádzajúci úver s tým rozdielom, že sa poskytuje až na 3 roky a je ním možné prefinancovať namiesto 90 % objemu podpory vyplatenej v minulom období až 100 %. Revolvingový charakter účtu znamená opakované čerpanie a splácanie úveru z priamych platieb. Ostatné podmienky sú v podstate zhodné s predchádzajúcim krátkodobým produktom.

S cieľom pokryť potreby poľnohospodárov nasmerované do oblasti rýchleho prístupu k prostriedkom z obchodných pohľadávok ponúka banka **Eskontný úver** – podstatou tohto produktu je premena dodávateľského úveru na úver bankový, čiže odkúpenie zmenky od klienta pred dobou jej splatnosti. Obdobie eskontu zmenky do dňa jej splatnosti je bankou stanovené na minimálne 30 dní a maximálny počet dní je stanovený na 270. Diskont predstavuje výnos banky a o jeho sumu je znížená suma zmenky. Hodnota takto poskytnutého úveru je ohraničená 30 percentami ročných tržieb za rastlinnú výrobu a ostatné poplatky súvisiace s úverom ako je výška diskontu je možné dohodnúť individuálne. V deň splatnosti zmenky ju banka predkladá na preplatenie zmenkovému dlžníkovi.

Úver s použitím firemnej nákupnej karty a POS terminálu - tieto prostriedky sú určené na financovanie pohonných látok, priemyselných hnojív, osív a sadív, krmív, agrochemikálii, teda na sezónny tovar a vstupy do výroby. Firemná nákupná karta umožňuje uskutočňovať platby medzi dvoma subjektmi prostredníctvom POS terminálu, ktorý je situovaný u jedného z nich. Podmienkou je zmluva o spolupráci s dodávateľom tovaru a zmluva o úvere s kupujúcim tovaru. Výhodou tohto produktu je odstránenie manipulácie z hotovosťou, ako to býva pri klasických platobných kartách. Subjektu, ktorému bola vydaná firemná nákupná karta, môže byť poskytnutý úver na nákup tovarov, alebo služieb u stanovených dodávateľov. Podmienkou je zmluvný vzťah medzi týmito dodávateľmi a bankou. V prípade splnenia týchto požiadaviek tento

úver môže mať charakter kontokorentného, revolvingového alebo splátkového úveru a ich výška závisí do značnej miery od bonity klienta.

Ide teda o transformáciu dodávateľského úveru na bankový úver, ktorý je možné splatiť jednorázovo alebo aj nad rámec stanovenej splátky.

Investičné úvery - jedná sa o krátkodobé a strednodobé financovanie, ktoré je založené na princípe klasického komerčného úveru alebo spolufinancovania. Pri spolufinancovaní ide o kombináciu príspevku z PPA a úverových zdrojov. Tieto úvery sú výlučne účelové, zamerané hlavne na obstaranie novej mechanizácie a je možné financovať kúpnu cenu nového stroja v spektre 70 až 100 %. Výška úveru závisí od bonity klienta a tento úver sa realizuje formou zaplataenia faktúr. V prípade spolufinancovania musí poľnohospodár predložiť zmluvu uzatvorenú medzi ním a PPA o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s číslom dotačného účtu, ktorý nie je úročený a jeho vedenie je bezplatné. Maximálna doba, na ktorú môže byť úver poskytnutý je 5 rokov. Výšku úrokovej sadzby a poplatkov súvisiacich s vybavením produktu je dohadovaná individuálne podľa finančných možností klienta. Ako forma zabezpečenia sa vo väčšine prípadov volia záložné práva buď na predmet financovania alebo na iný majetok klienta.

4.3.5 Poplatky súvisiace s poskytnutím úverových produktov

Súčasná situácia na trhu v oblasti poskytovania úverových produktov pre poľnohospodárov je charakteristická ostrou konkurenciou. Táto skutočnosť ovplyvňuje v značnej miere aj výšku poplatkov, v ktorých výške banky medzi sebou súperia.

Banky prispôsobujú svoju cenovú politiku konkurencii a pri produktoch spojených s podporou PPA neúčtujú klientom poplatky spojené so žiadosťou o poskytnutie úveru a ani sankcie pri predčasnom splatení úveru. V prípade dotačného účtu taktiež poplatky s ním súvisiace nespôplatňujú. Poplatky spojené s poskytnutím úveru sú závislé od druhu úverového produktu a od jeho výšky. Pri krátkodobých produktoch, ktorými sú EU priame platby a EU Priame platby- revolving je poplatok na úrovni 1 % z objemu schváleného úveru, avšak minimálna výška je nastavená na 100 €. Tento poplatok je splatný v deň podpisu zmluvy. Inováciou pri týchto produktoch bola možnosť tento poplatok spolu s úrokmi splatiť z vyplatenej podpory a tým odpadli klientom počiatkové náklady na vybavenie úveru.

Pri eskontnom úvere je poplatok pri zmenke splatnej do 90 dní od 0,3 do 0,5 % zo sumy zmenky a minimálne je tento poplatok určený sumou 166 €. Pri splatnosti zmeniek nad 90 dní je poplatok od 0,45 do 0,8 % zo zmenečnej sumy.

Pri firemnej nákupnej karte je poplatok 1,2 % z objemu realizovaného úveru. Vydanie nákupnej karty je spoplatnené sumou 16,66 € a za zmenu denného limitu na tejto karte si banka účtuje sumu prevyšujúcu 3 €.

Poplatok za poskytnutie kontokorentného úveru je vo výške 1 % z objemu čerpaných prostriedkov a s týmto produktom sú spojené aj poplatky za vedenie úverového limitu vo výške 0,1 % z výšky úveru a tento poplatok sa platí v mesačných intervaloch. Zvýšenie úverového limitu je pri tomto produkte bezplatné.

4.4 Slovenská sporiteľňa, a.s.

4.4.1 Základné údaje o banke

Názov a sídlo : Slovenská sporiteľňa, a.s. , Tomášikova 48, 832 37 Bratislava

Štruktúra akcionárov a ich podiel na základnom imaní a hlasovacích právach

- Erste Group Bank AG 100 %

Rating banky (Fitch Ratings) :	dlhodobý rating	A
	krátkodobý rating	F1
	individuálny rating	C/D
	podporný rating	1
	výhľad	stabilný
(Standard & POOR´S)	credit rating	A-pi

4.4.2 Profil Banky

Slovenská sporiteľňa bola založená v roku 1825 ako vôbec prvá sporiteľničná inštitúcia na Slovensku. Zmeny po roku 1989 sa odrazili aj v liberalizácii finančného sektora a banka musela čeliť narastajúcim konkurenčným tlakom. V roku 1990 získala univerzálnu bankovú licenciu a začala expandovať aj v segmente inštitucionálnych a podnikateľských klientov. Od roku 2001 je Slovenská sporiteľňa členom jednej z najsilnejších stredoeurópskych bankových skupín Erste Group s viac ako 50 000 zamestnancami, ktorí obsluhujú 17,5 milióna klientov v 8 krajinách strednej a východnej Európy. Viac ako 95 % klientov Erste Group žije v Európskej únii.

Slovenská sporiteľňa je s 2,5 miliónmi zákazníkov najväčšou komerčnou bankou na Slovensku. Dlhodobo si udržuje vedúce postavenie v oblasti celkových aktív, úverov, vkladov klientov, počte obchodných miest a bankomatov. Hodnota vlastného imania banky je na úrovni 212 000 tis. €. Komplexné služby ponúka v 279 obchodných

miestach a osemnástich regionálnych firemných centrách, kde je zamestnaných dokopy viac než 4130 zamestnancov.

4.4.3 Úverové aktivity banky v období rokov 2005 - 2009

V roku 2005 vplyvom dovtedy najnižšej úrokovej sadzby v histórii sa vytvoril veľký tlak na znižovanie čistej úrokovej marže, ktorá sa medziročne znížila o 0,7 % na hodnotu 3,2. Slovenská sporiteľňa na tento vývoj reagovala zefektívnením vybavovania úverových produktov, znižovaním počtu prevádzok, ktorých počet kontinuálne klesal už od roku 2002 a to sa odrazilo aj v počte zamestnancov. Tieto opatrenia priniesli banke rast objemu poskytnutých úverov o 55 %. Úvery do sektoru poľnohospodárstva narástli medziročne z 15,2 mil. € na 22,45 mil. € čo predstavuje medziročný nárast o 47 %. Tento prudký nárast úverov prispel k skvalitneniu úverového portfólia a zároveň sa znížilo riziko ich nesplatenia.

V priebehu roku 2006 došlo k ďalšiemu zrýchleniu ekonomického rastu, avšak taktiež k zvyšovaniu cien ropy na svetových trhoch a to spôsobilo nárast cien energií, ktoré vplývali negatívne na rast inflácie. Reakciou NBS na tento vývoj bolo sprísnenie menovej politiky a zvýšenie úrokových sadzieb. Slovenská sporiteľňa v tomto roku zaznamenala nárast konsolidovaného čistého zisku o 8 % oproti roku 2005 taktiež nárast úverovej istiny smerujúcej do poľnohospodárstva na 37,84 mil. €. V oblasti revolvingových produktov došlo k nárastu o 20 %, čo bolo spôsobené zaradením povoleného prečerpania do balíka produktov.

Rok 2007 priniesol nárast objemu úverov pre klientov o 21 % a úvery do poľnohospodárstva participovali na tejto hodnote medziročným nárastom o 20 %. Tento vývoj môžeme čiastočne priradiť aj zníženiu základnej úrokovej sadzby centrálnou bankou na úroveň 4,25 %. V tomto roku prvý krát prekročila celková bilančná suma 10 miliárd € a na tejto sume sa najviac podieľajú práve úvery klientom a to až 52 percentami. Svoju najširšiu bankovú distribučnú sieť v tomto roku Slovenská sporiteľňa obohatila o 5 nových pobočiek a počet zamestnancov po 4 rokoch klesajúcich tendencii opäť zaznamenal nárast.

Slovenská centrálna banka v rámci zladovania menovej politiky v roku 2008 s politikou Európskej únie znížila kľúčovú repo sadzbu na úroveň 2,5 %. Slovenská sporiteľňa zaznamenala aj napriek celosvetovej hospodárskej kríze najvyšší zisk v histórii a to na úrovni 142 mil. € a bilančná suma narástla o 25 %. Tento pozitívny

vývoj sa však neodrazil aj v segmente poľnohospodárskych produktov, keď sa objem takýchto úverov medziročne znížil o 6,5 %.

Hospodárske spomalenie v celej eurozóne a pokles inflácie malo za následok, že Európska centrálna banka znížila úrokové sadzby na historické minimum 1 %. Bol to prvý rok zavedenia eura na Slovensku a spolu s touto krízou mali tieto faktory nezanedbateľný vplyv na vývoj slovenského bankového sektora vrátane Slovenskej sporiteľne, ktorá ako jeden z nástrojov znižovania nákladov znížil počet zamestnancov až o takmer 16 %. V tomto roku klesol jej zisk o takmer 80 %, čo spôsobili hlavne precenené investície a zvýšená tvorba opravných položiek. Objem úverov do agrosektoru bol výrazne podobný ako v roku 2008. Tento fakt bol spôsobený stabilitou tohto segmentu vzhľadom na priame platby, ktoré prichádzajú z prostriedkov Európskej únie.

4.4.4 Špeciálne úverové produkty banky určené pre klientov zo sektoru poľnohospodárstva

Úverové produkty Slovenskej sporiteľne pokrývajú široké spektrum požiadaviek potenciálnych zákazníkov z oblasti agrobiznisu. Úrokové sadzby pre týchto klientov nemá banka pevne stanovené a odrážajú sa od ceny peňazí na medzibankovom trhu 1 M EURIBOR. V súčasnej dobe je na úrovni 0,78 % p.a. Banka má vo svojej ponuke klasické produkty určené primárne na financovanie prevádzkových nákladov, ako sú kontokorentné a revolvingové úvery. V oblasti obchodného financovania je k dispozícii eskont zmenky. Okrem nich je v ponuke Preklenovací úver pre poľnohospodárov, ktorý je určený pre všetky subjekty podnikajúce v poľnohospodárstve s nárokom na poskytnutie podpory od PPA vyplývajúcej zo zákona a ktoré sa rozhodli požiadať o priamu podporu vyplácanú niektorou zo schválených foriem.

Preklenovací úver pre poľnohospodárov – tento produkt je v ponuke od 1. júla 2009 a jeho základom je poskytnutie finančných prostriedkov za účelom preklenutia časového obdobia medzi potrebou financovania prevádzkových nákladov a vyplatením

dotácii od PPA. Medzi formy vyplácania podpôr, pre ktoré je tento produkt nastavený patria hlavne zdroje Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu:

- jednotná platba na plochy
- platba na pestovanie energetických plodín
- osobitná platba na ovocie a zeleninu
- prechodná platba na rajčiaky
- osobitná platba na cukor (iba ak klient dostal túto formu podpory aj v predchádzajúcom roku)

Medzi podporované formy z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka môžeme zaradiť :

- vyrovnávací príspevok na znevýhodnené oblasti
- agroenvironmentálne platby
- platba na územia európskeho významu
- platba na opatrenie životné podmienky zvierat
- platby na prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
- lesníctvo- environmentálna platba
- podpora na lesné pozemky v územiach európskeho významu

Zastúpenie tu majú aj formy vyplácania zo štátneho rozpočtu :

- doplnková platba na plochu
- platba na chmeľ
- podpora na veľké dobyčie jednotky

Cieľovým segmentom sú hlavne klienti zo subsegmentu mikropodnikatelia, ktorí podnikajú v oblasti poľnohospodárstva viac ako 2 roky a primárne je určená ako hlavný distribučný kanál retailová pobočková sieť.

Minimálna výška takéhoto úveru je stanovená na 1700 € a maximálny limit úveru je pre klientov, ktorí v predchádzajúcom roku nežiadali o dotáciu 70 000 €. V prípade, klient už žiadal v minulom roku o podporu z PPA je táto výška stanovená až na 250 000 €. Na výšku úveru má vplyv aj kategória a rating klienta. Ak je rating klienta v intervale 4 až 5a, tak výška úveru môže siahať až do 100 % z predpokladaného objemu podpory. V prípade nižšieho ratingu v spektre 5b až 6b je to 95 % resp. 90 % z podpory od PPA. Banka nefinancuje subjekty s ratingom 7 až 8. Klient môže tento úver čerpať jednorázovo alebo postupne podľa jeho požiadaviek a obdobia ,v ktorom o úver žiada. Úver sa čerpá bezhotovostne, zaťažením úverového účtu sumou čerpania a jej pripísaním v prospech bežného účtu klienta. Banka nevyžaduje dokladovanie

použitia prostriedkov z úveru. Lehota na poskytnutie úveru začína plynúť najskôr dňom splnenia podmienok čerpania a končí dňom uvedeným v zmluve o úvere. Forma zabezpečenia je jednoduchá, bez potreby hmotného zabezpečenia.

Klient má možnosť splatiť úver alebo jeho časť predčasne na základe písomnej žiadosti. Formou splatenia istiny je bezhotovostné prevedenie prostriedkov z bežného alebo dotačného účtu. Úrokové obdobie je 1 mesiac, pričom sa začína prvým dňom v mesiaci, okrem prvého a posledného úrokového obdobia. Úroky z omeškania sa počítajú denne a sú úročené 10 % p.a. nad platnú úrokovú sadzbu.

Medzi výhody tejto formy financovania patrí hlavne možnosť pohodlne získať finančné prostriedky elimináciu nepriaznivých vplyvov sezónnosti poľnohospodárskej výroby, možnosť žiadať o úver kedykoľvek počas roka, aj pred podaním žiadosti o poskytnutie podpory od PPA. Výhodou je taktiež fakt, že netreba splácať istinu počas úverového vzťahu, ale až po obdržaní platby od PPA.

Investičný splátkový úver – je vhodný na financovanie investícií potrebných na rozvoj firmy. Môže sa poskytnúť ako krátkodobý, strednodobý alebo dlhodobý, v závislosti od účelu použitia. Banka ponúka možnosť stanoviť si časový plán čerpania prostriedkov podľa potrieb klienta, výšku a periodicitu splátok v rámci splátkového kalendára je taktiež možné nastaviť individuálne tak, aby boli rešpektované finančné toky a tvorba zisku a odpisov. Maximálny počet rokov, na ktorý je možné získať tento úverový produkt je určený na 10. Výška úrokovej sadzby závisí od zhodnotenia hospodárenia klienta a formy zabezpečenia úveru.

4.4.5 Poplatky súvisiace s poskytnutím úverových produktov

Cenová politika Slovenskej sporiteľne v oblasti poplatkov pri produktoch spojených s dotáciou PPA je odlišná ako pri UniCredit Bank. Medzi poplatky súvisiace s poskytnutím úveru môžeme zaradiť spracovateľský poplatok vo výške minimálne 1 % zo schváleného objemu úveru a min. však 165,97 €. Správa úveru je spoplatnená sumou 4,98 € mesačne a v prípade predčasného splatenia úveru z dotácie je táto operácia bez poplatku. Stratégia v oblasti dotačných účtov je plne zhodná so stratégiou UniCredit Bank a vyznačuje sa nespoplatňovaním a neúročením tohto účtu. V prípade investičných úverov je nevýhodou poplatok za predčasné splatenie vo výške 4 % z predčasne splatenej časti. Poplatok za spracovanie kontokorentného úveru je 1 %

z objemu úveru a minimálne 165,97 € a zvýšenie úverového limitu je spoplatnené 1 % z navýšeného objemu úveru a minimálny poplatok je nastavený na 165,97 €.

Pre obidve bankové inštitúcie platí, že si v prípade nedodržania podmienok uvedených v úverovej zmluve účtujú poplatky vo forme zmluvných pokút, upomienok a rôznych iných poplatkov, ktorých výška môže predstavovať zvýšenie obstarávacích nákladov aj o viac ako 100 %.

4.5 Komparácia jednotlivých úverových produktov

Prístup pracovníkov, manažérov a samotná komunikácia bánk s poľnohospodármi zaznamenáva už niekoľko rokov kontinuálne zlepšovanie. Tento vývoj je v značnej miere ovplyvňovaný skutočnosťou, že finančné prostriedky sú kryté Európskou úniou. Tento faktor nie je jediný, ktorý ovplyvňuje poskytovanie úverov pre sektor poľnohospodárstva. Banky ako súčasť verejného sektoru majú prepracovaný systém stanovovania bonity jednotlivých klientov, ktorý má zabezpečiť spoluprácu s ekonomicky stabilnými podnikmi a tak minimalizovať riziko nesplatenia úverov. Tejto skutočnosti zodpovedajú príslušné úrokové sadzby a hlavne rizikové navýšenia vo forme obchodnej marže, ktorá sa môže v závislosti od klienta líšiť aj o 3 percentuálne body. Poľnohospodárom sa preto odporúča, aby žiadosť o finančné prostriedky smerovali na bankovú inštitúciu, v ktorej majú vedený svoj podnikateľský účet a tým jednoducho znížili svoju potenciálnu rizikovosť. Banky pre svojich klientov ponúkajú lepšie podmienky, ktoré sa odzrkadľujú v cene úveru a vo formách ich zabezpečenia. Preklenovacie úvery, ktoré sú v ponuke sledovaných bánk, majú veľmi podobné parametre a sú medzi nimi len minimálne rozdiely. Náklady agropodnikateľom vznikajú hlavne v oblasti poplatkov za poskytnutie úverov.

Pri produktoch UniCredit banky ide o 0,5 % z výšky úveru avšak minimálne 100 €, čo je z hľadiska žiadateľa výhodnejšie ako pri produktoch Slovenskej sporiteľne kde sú tieto náklady vyššie. Toto porovnanie však môže byť zavádzajúce hlavne z dôvodu individuálneho prístupu bánk k jednotlivým klientom. Objektívnejšou skutočnosťou je porovnanie maximálnej výšky, ktorú sú banky ochotné poskytnúť žiadateľovi a tu sa ukazuje produkt UniCredit banky z tohto pohľadu výhodnejší a umožňuje až o 60 % väčšie čerpanie finančných prostriedkov.

Obidva sledované subjekty majú rezervy hlavne v rovine poskytovania podrobných informácií pre podnikateľov z oblasti agrozortu, pre ktorých je úroveň vyškolenia pracovníkov jednotlivých pobočiek v otázkach pre nich určených produktov nedostačujúca. Platí to hlavne pre menšie pobočky a pokiaľ žiadateľ nie je v blízkosti väčšieho mesta, môže to pre neho znamenať vyššie náklady spojené z návštevou obchodných centier, kde je úroveň vyškolenia pracovníkov v tejto problematike na vyššej úrovni. Banky by si mali uvedomiť, že v stále zostrujúcej sa konkurencii sú vzťahy s potenciálnymi klientmi oblasťou, kde je možné sa stále zdokonaľovať a tak zvýšiť záujem podnikateľov práve o ich produkty.

5 ZÁVER

Financovanie aktivít poľnohospodárov sa za posledné roky výrazne zlepšilo hlavne v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie. Problémy, ktoré však naďalej pretrvávajú sú časový nesúlad medzi potrebou finančných zdrojov a ich prílevom prostredníctvom priamych platieb, dlhší výrobný cyklus a viazanosť prostriedkov na dlhšie časové obdobie.

Tu sa ponúkajú komerčné banky so svojimi produktmi, špeciálne uspošobenými na riešenie týchto problémov. Ide hlavne o preklenovacie úvery, ktoré poskytujú finančné prostriedky v dobe, kedy ich farmári najviac potrebujú. UniCredit banka má vo svojom portfóliu Prevádzkový úver EU, ktorý sa primárne orientuje na priame platby a má okrem krátkodobého modelu aj revolvingový derivát. Jeho výhodou je odstránenie dodatočných nákladov spojených s opakujúcimi sa žiadosťami o poskytnutie úveru. Pre financovanie iných investičných zámerov je v ponuke aj klasický investičný úver, avšak uspošobený podmienkam poľnohospodárov. Na sezónne vstupy do výroby je určená firemná nákupná karta, ktorá bola vyvinutá na odstránenie manipulácie s hotovostnými prostriedkami a pre premenu dodateľského úveru na úver bankový je k dispozícii eskont zmenky.

Produkty Slovenskej sporiteľne sú výrazne podobné a v roku 2009 sa ich ponuka rozrástla o Preklenovací úver pre poľnohospodárov, ktorý v plnej miere spĺňa konkurenciou nastavený štandard. Úverové politiky týchto bánk v oblasti financovania poľnohospodárstva sa jednoznačne po vstupe do Európskej únie naklonili smerom k agrosektoru, čo je prirodzené vzhľadom na potenciál tohto trhu a zvýšenú stabilitu zapríčinenú európskymi podporami. Zvýšenú benevolenciu bánk nie je až tak badať pri klasických investičných úveroch, ktoré sú stále vnímané pomerne citlivejšie oproti iným sektorom národného hospodárstva, ale pri úveroch v priamej nadväznosti na priame platby, pri ktorých je možné dojednať individuálnu úrokovú sadzbu a nároky na záruky sú výrazne menšie.

Konkurencia v tejto oblasti zapríčinila, že už je málo oblastí, kde by banky mohli získať konkurenčnú výhodu a preto sa očakávajú menej rozsiahle inovácie stávajúcich produktov skôr zamerané na znižovanie s nimi spojených nákladov a zvýšená orientácia na doplnkové služby pre skvalitnenie ich vzťahov s klientmi, ktoré by sa mohli stať rozhodujúcim determinantom pre výber bankovej inštitúcie.

6 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. ÁRENDÁŠ, M.- LÖRINCOVÁ, E. - ZENTKOVÁ, I. a i.: Základy ekonómie. Nitra: SPU,1997.400s. ISBN 80-967842-7-7
2. BALKO, L. – GRÚŇ, Ľ. : Základy bankového práva. Bratislava : Vydavateľské oddelenie PFUK, 2001.157s. ISBN 80-7160-137-3
3. BELICA, M. : Podnikové financie. Nitra: SPU,2002.171s ISBN 80-8069-006-5
4. BIELIK, P. a kol.: Podnikovo hospodárska teória agrokomplexu. Nitra : SPU ,2001. 270s. ISBN 80-7137-861-5
5. DOVALOVÁ, I. : Úverová politika ako jeden z finančných nástrojov pôsobiacich na podnikateľské aktivity PPOK In: Zborník vedeckých prác – Gnozeológia vývoja finančných nástrojov a ich pôsobenie na podnikateľskú aktivitu PPOK. Nitra : SPU, 2000.s.76-77, ISBN 80-7137-756-2
6. FABOVÁ, Ľ. : Úroková miera komerčných bánk na Slovensku. In: Biatic, roč.12,2004, č.11, 16-18s.
7. HORVÁTOVÁ, E. : Bankovníctvo. Bratislava: Súvaha, 2000.261s. ISBN 80-88727-42-1
8. HYRÁNEK, E. - JÁNOŠOVÁ, V. : Dlhové financovanie - zbierka príkladov. Bratislava: Ekonóm, 2006. 30-36 s. ISBN 80-225-2160-4.
9. JANČÍKOVÁ, V. : Analýza úverových zdrojov podnikov v rezorte poľnohospodárstva. In: Zborník vedeckých prác. Nitra: SPU, 2000. 85-88s ISBN 80-7137-756-2
10. JÍLEK, J. : Finanční rizika. GRADA Publishing s.r.o., 2000. 640s. ISBN 80-7169-579-3
11. KOŠČO, T.- SZOVICS, P. – TÓTH, M. : Podnikové financie, banky, burzy. Nitra: SPU, 2004. 193s. ISBN 80-8069-349-8
12. KOŠOVSKÁ, I. : Vplyv úverovej politiky na úspešnosť podnikov PPOK pred vstupom SR do EÚ. In: Faktory podnikovej úspešnosti. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Nitra : SPU, 2003. 311-315s. ISBN 80-8069-138-X
13. PRNO, I. : Bankovníctvo. Bratislava : IRIS, 2000. 188s. ISBN 80-89-018-12-2
14. SERENČEŠ, P: Financie a mena.Nitra: SPU, 2006.108-109s. ISBN 80-8069-768-X

15. ŠAFRÁNKOVÁ, M. : Financovanie agrosektora a trvalo udržateľný rozvoj. In : Zborník vedeckých prác z Medzinárodných vedeckých dní 2001.VI. zväzok. Nitra: SPU, 2001. 1823-1827s. ISBN 80-7137-871-2
16. ŠEBO, A. : Bankové úvery vo financovaní poľnohospodárskych podnikov. In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Nitra: SPU, 2001. 101-104 ISBN 80-7137- 896-0
17. VLACHYNSKÝ, K. a kol.: Podnikové financie. Bratislava: Súvaha, 2002. 510s. ISBN 80-88727-48-0
18. ZOBORSKÝ, I.M. : Ekonomika poľnohospodárstva. Nitra: SPU, 2006. 262-264s. ISBN 80-8069-758-2.
19. Zákon č. 481 / 2001 Z.z. o bankách
20. Obchodný zákonník č. 513 / 1991 Zb. v znení neskorších predpisov
21. Bankové štatistické údaje. Dostupné na : <<http://www.nbs.sk>>
22. Výročné správy UniCredit banky za sledované roky. Dostupné na : <http://www.unicreditbank.sk/index.php?www=Vyrocne_spravy&navigation_id=905>
23. Výročné správy Slovenskej sporiteľne za sledované roky. Dostupné na : <<http://www.slsp.sk/vsetko-o-banke/financne-ukazovatele/archiv-vyrocnych-sprav.html>>
24. Zelené správy za sledované roky. Dostupné na : <<http://www.land.gov.sk/sk/?navID=122>>
25. Vývoj úrokových mier a ostatné štatistické ukazovatele. Dostupné na : <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=4>>